

Қазақстан Республикасының Қаржы нарығын
реттеу мен дамыту агенттігі

Қазақстан Республикасы Қаржы
нарығын реттеу және дамыту
агенттігі Басқармасының 2023
жылғы 23 қаңтардағы № 1
қаулысы. Қазақстан
Республикасының Әділет
министрлігінде 2023 жылғы 30
қаңтарда № 31813 болып тіркелді

Агентство Республики Казахстан по
регулированию и развитию финансового рынка

**«Сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымдары, Қазақстан Республикасы
бейрезидент-сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымдарының филиалдары
үшін тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жүйесін қалыптастыру
қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі
Басқармасының 2018 жылғы 27 тамыздағы № 198 қаулысына өзгерістер
енгізу туралы**

Қазақстан Республикасы Қаржы нарығын реттеу және дамыту агенттігінің
Басқармасы **ҚАУЛЫ ЕТЕДІ:**

1. «Сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымдары, Қазақстан Республикасы
бейрезидент-сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымдарының филиалдары үшін
тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жүйесін қалыптастыру қағидаларын
бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Басқармасының 2018
жылғы 27 тамыздағы № 198 қаулысына (Нормативтік құқықтық актілерді
мемлекеттік тіркеу тіркелімінде № 17462 болып тіркелген) мынадай өзгерістер
енгізілсін:

кіріспесі мынадай редакцияда жазылсын:

«Сақтандыру қызметі туралы», «Мемлекеттік статистика туралы» Қазақстан
Республикасының заңдарына сәйкес Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің
Басқармасы **ҚАУЛЫ ЕТЕДІ:**»;

көрсетілген қаулымен бекітілген Сақтандыру (қайта сақтандыру)
ұйымдары, Қазақстан Республикасы бейрезидент-сақтандыру (қайта сақтандыру)

«ЗҚАИ» ШЖҚ РМК лауазымды тұлғаның ЭЦҚ мәліметі бар QR-код

ҚР НҚА ЭББ-гі нақты
құжатқа сілтеу QR-коды

ұйымдарының филиалдары үшін тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жүйесін қалыптастыру қағидаларында:

2-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

«2. Қағидаларда мынадай ұғымдар пайдаланылады:

1) андеррайтинг - актуарий белгілеген шектерде сақтандыру өтемін, сақтандыру талаптарын, франшизаның және сақтандыру тарифінің деңгейін анықтау мақсатымен сақтандыру тәуекелдерін бағалау негізінде мәлімделген сақтандыру объектісін сақтандыруға немесе қайта сақтандыруға қабылдау бойынша рәсімдер кешені;

2) басқару есептілігі - ішкі бақылау және ұйымның қызметін бағалау құралы;

3) гәп-талдау - ұйымның сыйақы мөлшерлемелерінің өзгерістеріне ұшыраған немесе белгілі бір мерзім ішінде өтелуі тиіс активтері мен міндеттемелерінің көлемін салыстыру негізінде пайыздық тәуекелді және өтімділік тәуекелін өлшеу әдістері;

4) лимиттеу - қабылданатын тәуекелдердің сапалық, сандық шектеулерін белгілеу, ұйымның мәмілелеріне (операцияларына) шектеулерді белгілеу.

Лимиттеу кезінде мынадай өлшемдер анықталады:

лимит белгіленетін көрсеткіш;

лимит белгіленетін көрсеткішті есептеу әдісі;

көрсеткіштің шекті (ең жоғары, ең төмен) мәні;

5) мүдделер қақтығысы - ұйымның лауазымды тұлғаларының және (немесе) оның қызметкерлерінің жеке мүддесі мен олардың өздерінің лауазымдық өкілеттіктерін тиісінше орындауы немесе ұйымның және (немесе) оның қызметкерлерінің және (немесе) клиенттерінің ұйым және (немесе) оның клиенттері үшін қолайсыз салдарлар туындатуы мүмкін мүліктік және өзге де мүдделері арасында қайшылықтар туындататын ахуал;

6) саясат - ұйымның тиімді жұмыс істеуін және оның қызметінің стратегияға және тәуекелдің жол берілетін деңгейіне сәйкестігін қамтамасыз ететін қажетті өлшемшарттарды, өлшемдерді, тәсілдерді, қағидаттарды, стандарттарды, рәсімдер мен тетіктерді айқындайтын саясатты және (немесе) өзге де ішкі құжаттарды қамтитын ішкі құжаттардың жиынтығы;

7) стресс-тестілеу - ұйымның қаржылық жағдайына айырықша, бірақ ұйымның қызметіне әсер етуі мүмкін ықтимал оқиғалардың әлеуетті әсер етуін өлшеу әдістері;

8) тәуекел - ұйым қызметінің күтілетін нәтижесін алу сенімсіздігін немесе мүмкін еместігін туындататын жағдаяттардың пайда болу, шығыстардың (зиянның) туындау ықтималдығы;

9) тәуекелдерді бағалау жүйесі - ұйымның қаржылық жай-күйіне кешенді талдау жүргізуге арналған коэффициенттердің жиынтығы;

10) тәуекелдерді басқару жүйесі - тәуекелдерді және олардың ұйымның мақсаттарына жетуге әсер ететін салдарын анықтау, бағалау, мониторинг жүргізу, төмендету мақсатында бүкіл ұйым шегінде жүзеге асырылатын, ұйымның директорлар кеңесі мен басқармасы белгілеген тұрақты құрылымдалған процесс;

11) тәуекел картасы - бір «ось» бойынша тәуекелдің ықпал ету күші немесе маңыздылығы көрсетілген, ал екіншісінде оның пайда болу ықтималдылығы мен жиілігі көрсетілген кестеде орналастырылған ұйым тәуекелдерінің графикалық және мәтіндік сипаттамасы;

12) тәуекел лимиті - қабылданатын тәуекелді сандық не сапалық шектеу құралы;

13) тәуекелді сәйкестендіру - тәуекел элементтерін табу, тізбесін құру, және сипаттау процесі;

14) тәуекелді өлшеу - оқиғаның басталу салдары мен ықтималдығын математикалық жолмен ықтималдық теориясын және статистикалық деректер негізінде үлкен сандар заңын қолдана отырып бағалау арқылы жүзеге асырылатын тәуекелдің ықтималдығы дәрежесін және әлеуетті шығыстар (зияндар) мөлшерін анықтау;

15) уәкілетті орган - қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу, бақылау мен қадағалау жөніндегі уәкілетті орган;

16) ішкі аудит - ішкі аудит қызметі Қазақстан Республикасының сақтандыру және сақтандыру қызметі туралы, міндетті сақтандыру туралы, акционерлік қоғамдар туралы, бағалы қағаздар нарығы туралы, қылмыстық жолмен алынған кірістерді заңдастыруға (жылыстатуға) және терроризмді қаржыландыруға қарсы іс-қимыл туралы заңнамасына, ішкі құжаттарға, ішкі аудиттің халықаралық

кәсіптік стандарттарына сәйкес келу дәрежесін одан әрі көрсету мақсатында қаржылық есептілікті, сондай-ақ ұйым қызметін сандық және сапалық жағынан бағалауға келетін басқа деректер мен ақпаратты бағалайтын басқарушылық бақылаудың ажырамас элементі;

17) ішкі бақылау - бұл ұйымның директорлар кеңесі, алқалы органдары, басқармасы, қызметкерлері жүзеге асыратын, мынадай санаттар бойынша мақсаттарға жетуді қамтамасыз етуге бағытталған процесс:

қызметінің тиімділігі;

қаржылық есептіліктің және өзге де басқарушылық есептіліктің сенімділігі, толықтығы мен уақтылығы;

Қазақстан Республикасының сақтандыру және сақтандыру қызметі туралы, міндетті сақтандыру туралы, акционерлік қоғамдар туралы, бағалы қағаздар нарығы туралы, қылмыстық жолмен алынған кірістерді заңдастыруға (жылыстатуға) және терроризмді қаржыландыруға қарсы іс-қимыл туралы заңнамасын сақтау;

18) ішкі бақылау жүйесі - мыналарды қамтамасыз ететін бақылау рәсімдерінің, іс-шаралар мен әдістемелердің жиынтығы:

ұйымның қаржы-шаруашылық қызметін тиісінше және тиімді жүргізу;

Қазақстан Республикасының сақтандыру және сақтандыру қызметі туралы, міндетті сақтандыру туралы, акционерлік қоғамдар туралы, бағалы қағаздар нарығы туралы, қылмыстық жолмен алынған кірістерді заңдастыруға (жылыстатуға) және терроризмді қаржыландыруға қарсы іс-қимыл туралы заңнамасының талаптарын сақтау;

жауапкершілікті тиімді бөлу;

ұйым қызметкерлерінің ішкі құжаттардың талаптарын уақтылы және тиісінше орындауы;

мүліктің сақталуын қамтамасыз ету;

алаяқтық фактілерін және басқарушылық қателердің алдын алу және анықтау;

қаржылық есептілікті және өзге басқарушылық есептілікті дайындау уақтылығы, шынайылығы мен толықтығы.

Қағидалардың талаптарын Қазақстан Республикасы бейрезидент-сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымының филиалына қолдану кезінде:

Қазақстан Республикасы бейрезидент-сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымының тиісті басқару органы директорлар кеңесі болып түсініледі;

Қазақстан Республикасының бейрезидент-сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымы филиалының басшы қызметкерлері басқарма болып түсініледі;

бас офис шотының сомасы, Қазақстан Республикасы бейрезидент-сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымының филиалы қызметінің резервтері мен нәтижелері капитал болып түсініледі;

Қазақстан Республикасы бейрезидент-сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымдары филиалдарының бухгалтерлік есебінің деректері бойынша есептілік қаржылық есептілік болып түсініледі.

Қағидалардың акционерлік қоғамдар және бағалы қағаздар нарығы туралы заңнаманың талаптарын сақтауға қатысты бөлігіндегі талаптары, сондай-ақ Қағидалардың 13-1, 13-2-тармақтары Қазақстан Республикасы бейрезидент-сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымының филиалына қолданылмайды.»;

3-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

«3. Ұйымның тәуекелдері мынадай түрде жіктеледі:

1) сақтандыру қызметін жүзеге асыруға байланысты тәуекелдер:

андеррайтинг тәуекелі – сақтандыруға қабылданатын тәуекелдерді бұрыс (қате) бағалау тәуекелі;

сақтандыру резервтерінің тәуекелі - жеткіліксіз (барабар емес) сақтандыру резервтерін құру тәуекелі;

сақтандыру төлемдерінің тәуекелі – сақтандыру шарттарының талаптарын бұзумен сақтандыру төлемдерін жүзеге асыруға байланысты тәуекел;

апатты тәуекел - елеулі мөлшердегі бір оқиға әдеттегіден жоғары сақтандыру төлемдеріне әкеліп соқтыратын тәуекел;

қайта сақтандыру тәуекелі - жеткіліксіз қайта сақтандыру өтемінің немесе қайта сақтандырушының қайта сақтандыру шарты бойынша төлемді жүзеге асыруға қабілетсіздігі тәуекелі.»;

7-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

«7. Тәуекелдерді басқару барысы мынадай кезеңдерді қамтиды:

1) тәуекелдерді анықтау:

тәуекелді туындататын факторларды және тәуекелді бағалау (барлық ықтимал шығыстардың (шығындардың) себептерін, олардың ықтималдығы мен мөлшерін жүйелі және тұрақты түрде қадағалау, талдау);

тәуекелдерді жіктеу (тәуекелдердің және олардың пайда болуына алып келетін, олардың дамуына ықпал ететін факторлардың ерекшеліктерін зерттеу, тарихи деректерді сараптамалық бағалау, тәуекелдер картасын талдау);

2) өткізу кезеңділігін тәуекелдің маңыздылығына қарай директорлар кеңесі бекітетін, бірақ жылына екі реттен көп емес белгіленетін тәуекелдерді өлшеу;

3) тәуекелдерге жүйелі стресс-тестілеу пен талдауды жүзеге асыру;

4) тәуекелдерді басқару әдісін таңдау және қолдану;

5) тәуекелдерді басқару жүйесін түзету.»;

13-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

«13. Ұйым ұйымның қаржылық және өзге де есептілігі негізінде есепті күнге тәуекелдер бойынша стресс-тестілеуді жүзеге асырады.

Ұйым уәкілетті органға тәуекелдер бойынша стресс-тестілеуді Қағидаларға 3-қосымшаға сәйкес нысан бойынша тоқсан сайынғы негізде есепті тоқсаннан кейінгі айдың 15 (он бесінші) жұмыс күнінен кешіктірмей ұсынады.

Тәуекелдер бойынша стресс-тестілеуге тәуекелдерді басқару бөлімшесі басшысының қорытындысы қоса беріледі, ол мыналарды қамтиды:

ұйымның тәуекелдерге ұшырағыштығын талдау;

ұйымның қаржылық жағдайына аса ықпал ететін тәуекелдерді анықтау.»;

18-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

«18. Тәуекелдерді басқару бөлімшесінің функцияларына:

1) мыналарды қоса алғанда тәуекелдерді басқарудың тиімді жүйесін ұйымдастыру:

тәуекелдерді басқару жөніндегі саясатты әзірлеу;

сапалық және сандық тәсілдерді қоса алғанда тәуекелдер картасын әзірлеу;

басқарушылық шешімдер қабылдау барысына қатысу;

басқарушылық шешімдердің орындалуына және қабылданған
басқарушылық шешімдердің тиімділігін анықтауға тұрақты мониторингі жүргізу;
сақтандыру, инвестициялық және өзге де мәмілелер (операциялар) бойынша
белгіленген лимиттердің орындалуын бақылау;

2) ұйымның қызметіне байланысты тәуекелдер көрсеткіштерінің сипаттау
және сандық мәндерін анықтауды, сондай-ақ тәуекелдер көрсеткіштерінің
барынша қолжетімді мәндерін анықтауды қоса алғанда тәуекелдерді
сәйкестендіру және бағалау;

3) «жалпы сақтандыру» саласы бойынша қызметті жүзеге асыратын ұйым
үшін Қағидаларға 3-1-қосымшаға және «өмірді сақтандыру» саласы бойынша
қызметті жүзеге асыратын ұйым үшін Қағидаларға 3-2-қосымшаға сәйкес нысан
бойынша жылдық қаржылық және өзге де есептілік негізінде ұйымның
тәуекелдерін бағалау жүйесінің коэффициенттерін талдау;

4) ұйым қызметі барысында туындайтын тәуекелдерді басқару бойынша
шаралар қабылдау;

5) сәйкестендірілген (анықталған) тәуекелдерге мониторинг, бағалау және
бақылау, оның ішінде:

ұйымның басқа да құрылымдық бөлімшелерімен бірлесе отырып
тәуекелдерді сәйкестендіру бойынша шаралар қабылдау;

тәуекелдердің туындау жиілігін бағалауды қоса алғанда тәуекелдерді
бағалау, осы тәуекелдер көрсеткен әсерді кейін жіктеу және тәуекелдердің
лимитін белгілеу;

тәуекелдер көрсеткіші мәндерінің өзгерісіне мониторинг және тәуекелдер
көрсеткіштерінің барынша қолжетімді мәндері кіретін тәуекелдерді, сондай-ақ
тәуекелдер көрсеткіштерінің мәндері тәуекелдер көрсеткішінің барынша
қолжетімді мәндеріне сәйкес келмеген жағдайда тәуекелдерді барынша азайту
мақсатында қабылданатын шараларды мониторингтеу;

ұйымның қызметіне зиян келтіруі және (немесе) ықпал етуі мүмкін немесе
заңсыз сипаттағы кез келген маңызды жағдайлар туралы дереу басқармаға және
директорлар кеңесіне есептілік беруге;

6) ұйымның тиісті құрылымдық бөлімшелерінің анықталған тәуекелдерді барынша азайту бойынша іс-шаралардың егжей-тегжейлі жоспарын (жоспарларды құрылымдық бөлімшелер ұсынады және ұйымның анықталған тәуекелдерін барынша азайту бойынша іс-шаралардың жалпы жоспарын тәуекелдерді басқару бөлімшесі әзірлейді) әзірлеу бойынша процесті ұйымдастыру және директорлар кеңесі бекіткен ұйымның тәуекелдерін барынша азайту бойынша іс-шаралар жоспарына одан әрі мониторинг жүргізу;

7) төтенше жағдайларға және ұйымның үзіліссіз қызметін қамтамасыз етуге арналған жоспарын орындау жөніндегі іс-шараларды ұйымдастыру;

8) мыналарды тұрақты талдау:

қаржылық көрсеткіштерді (стресс-тестілер және қабылданған тәуекелдер деңгейін тұрақты талдау шеңберінде);

қаржы құралдары бағасының (стресс-тестілер және қабылданған тәуекелдер деңгейін тұрақты талдау шеңберінде) өзгеруінің өтімділік, төлем жасау қабілеттілігі көрсеткіштеріне, төлем жасау қабілеті маржасының жеткіліктілігіне ықпалы;

9) макроэкономикалық факторлардың өтімділікке, тиімділікке, төлем жасау қабілеті маржасының жеткіліктілігіне ықпал етуінің болжамы;

10) директорлар кеңесі мен басқармаға тоқсан сайынғы негізде мына бағыттар бойынша тәуекелдерді басқару жүйесін бағалау және талдау туралы есеп ұсыну:

тәуекелдерді басқарудың ағымдағы жай-күйі (тәуекелдерді барынша азайту және болдырмау бойынша жүргізіліп отырған жұмыстар);

анықталған тәуекелдер және осы тәуекелдерді барынша азайту бойынша іс-шаралар жоспары, сондай-ақ оларды төмендету не алдын алу бойынша жүргізілген жұмыстардың нәтижелері;

ұйымның ағымдағы қызметін жүргізу барысында туындауы мүмкін тәуекелдер және оларды азайту және алдын алу жолдары;

ұйымның корпоративтік стратегиясын іске асырудың ағымдағы кезеңінде туындауы мүмкін тәуекелдерді және оларды барынша азайту және алдын алудың жолдарын бақылау және мониторинг;

тәуекелдерді басқару жүйесінің барабарлығы мен тиімділігі;
есепті кезеңде қаржы көрсеткіштеріне қысқаша талдау;
тәуекелдер картасын бағалау және талдау;
тәуекелдерді тестілеудің қолданылатын рәсімдерінің және бағалау
үлгілерінің барабарлығы мен тиімділігі;

11) директорлар кеңесінің бекітуіне мыналарды ұсыну:

есепті жылдан кейінгі жылғы 1 сәуірден кешіктірмей тәуекелдерді бағалау
жүйесі коэффициенттерінің талдамасы (стандартты диапазонның шегінен асып
кететін коэффициенттер бойынша түсіндірмелермен бірге);

ұйымның тәуекелдерді бағалау жүйесі коэффициенттерінің стандартты
диапазонның бекітілген шектерінен төрт және одан да көп ауытқулары болған
жағдайда тәуекелдерді бағалау жүйесінің коэффициенттерін жақсарту жөніндегі
іс-шаралар жоспары;

12) акционерлердің жылдық жалпы жиналысына тәуекелдерді бағалау
жүйесі коэффициенттерінің талдамасын (стандартты диапазонның шегінен асып
кететін коэффициенттер бойынша түсіндірмелермен бірге) және директорлар
кеңесі бекіткен тәуекелдерді бағалау жүйесінің коэффициенттерін жақсарту
жөніндегі іс-шаралар жоспарын (болатын болса) ұсыну;

13) мыналардың орындалуын қамтамасыз ету:

Қағидаларға 5-қосымшаға сәйкес андеррайтинг тәуекелін басқаруға
қойылатын талаптар;

Қағидаларға 6-қосымшаға сәйкес қайта сақтандыру тәуекелін басқаруға
қойылатын талаптар;

Қағидаларға 7-қосымшаға сәйкес сақтандыру төлемдерінің тәуекелін
басқаруға қойылатын талаптар;

Қағидаларға 8-қосымшаға сәйкес сақтандыру резервтері жеткіліксіздігінің
тәуекелін басқаруға қойылатын талаптар;

Қағидаларға 9-қосымшаға сәйкес инвестициялық тәуекелді басқаруға
қойылатын талаптар;

Қағидаларға 10-қосымшаға сәйкес операциялық және ілеспе тәуекелдерді
басқаруға қойылатын талаптар;

Қағидаларға 11-қосымшаға сәйкес комплаенс-тәуекелді басқаруға қойылатын талаптар;

14) корпоративтік стратегияны және тәуекелдерді басқару жөніндегі ішкі саясатты түзету мақсатында стратегиялық жоспарлау және талдау бөлімшесімен немесе осыған ұқсас функциялар атқаратын өзге де бөлімшемен бірлесіп, басқармаға жылына бір рет мыналарды ұсыну:

барлық тәуекелдер, олардың ықтималдылық дәрежесі, ұйымның дайындық дәрежесі, оларды барынша азайту бойынша жүргізілген іс-шаралар, ден қою шаралары туралы сандық және сапалық деректерді ескере отырып, ұйымның ағымдағы жай-күйіне толыққанды шолуды қамтитын есеп;

ұйымның қаржылық жай-күйі мен қызметінің нәтижелеріне, сондай-ақ ұйымның қаржылық жай-күйіне, ұйымның тәуекелдер картасына ықпал етуі мүмкін Қазақстан Республикасының сақтандыру және сақтандыру қызметі туралы, міндетті сақтандыру туралы, акционерлік қоғамдар туралы, бағалы қағаздар рыногы туралы, қылмыстық жолмен алынған кірістерді заңдастыруға (жылыстатуға) және терроризмді қаржыландыруға қарсы іс-қимыл туралы заңнамасындағы, актілеріндегі өзгерістерге толыққанды шолуды қамтитын есеп.

Қазақстан Республикасының бейрезидент-сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымының филиалына осы тармақтың ережелері қолданылатын жағдайда:

осы тармақтың 1) және 2) тармақшаларының ережелері Қазақстан Республикасының бейрезидент-сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымының тәуекелдерін басқару жөніндегі бөлімшенің функционалдық міндеттеріне қатысты қолданылады;

осы тармақтың 3), 11) және 12) тармақшаларының ережелері Қазақстан Республикасының бейрезидент-сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымының филиалына қатысты қолданылмайды.»;

38-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

«38. Ұйымның қызметкерлері ішкі аудит қызметін мынадай мәмілелер (операциялар) жөнінде хабардар етеді:

1) қолма-қол ақша нысанында төлемімен 1 (бір) миллион теңгеден аспайтын сомаға кез келген мәмілелер (операциялар) (оның ішінде сақтандыру (қайта сақтандыру) шарттары бойынша);

2) 3 000 (үш мың) айлық есептік көрсеткіштен астам мөлшерде сақтандыру төлемін жүзеге асыру;

3) олардың заңдылығына күмән туғызатын басқа да мәмілелер (операциялар).»;

3-қосымша осы қаулыға 1-қосымшаға сәйкес редакцияда жазылсын;

3-1-қосымшада:

«жалпы сақтандыру» саласы бойынша қызметті жүзеге асыратын сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымының тәуекелдерді бағалау жүйесі коэффициенттерін талдау нысанына қосымшаның 17-тармағы мынадай редакцияда жазылсын:

«16. «Капиталға ағымдағы резервтердің дефицитін (профицитін) бағалау» K13 коэффициенті мынадай формула бойынша есептеледі:

$$K_{13} = \left(\frac{\text{ТЕК}_t * (\text{СРОК}) - \text{РШ}_t}{K_t} \right) * 100\%$$

СРОК = орташа

$$\left\{ \begin{array}{l} \frac{\text{МРШР}_{t-1} + \text{БМШР}_{t-1} + \text{мәлімделген шығындардың бір жылғы дамуы}}{\text{ТЕК}_{t-1}} \\ \frac{\text{МРШР}_{t-2} + \text{БМШР}_{t-2} + \text{мәлімделген шығындардың екі жылғы дамуы}}{\text{ТЕК}_{t-2}} \end{array} \right.$$

мәлімделген шығындардың бір жылғы дамуы

$$= (\text{МРШР} + \text{СТ}_t + \text{РШ}_{t,t-1} - \text{МРШР}_{t-1})$$

мәлімделген шығындардың екі жылғы дамуы

$$= (\text{МРШР}_t^{**} + \text{СТ}_{t,t-1} + \text{РШ}_{t,t-2} - \text{МРШР}_{t-2})$$

мұндағы:

K_t - есепті күнгі жағдай бойынша меншікті капитал;

ТЕС_t – есепті күнгі жағдай бойынша сақтандыру (қайта сақтандыру) шарттарын бұзуға байланысты шығыстар шегерілген еңбек сіңірілген сыйлықақылардың таза сомасы;

РШ_t – есепті күнге шығындар резерві;

ТЕС_{t-1} – өткен есепті күнгі жағдай бойынша сақтандыру (қайта сақтандыру) шарттарын бұзуға байланысты шығыстар шегерілген еңбек сіңірілген сыйлықақылардың таза сомасы;

ТЕС_{t-2} – екінші өткен есепті күнгі жағдай бойынша сақтандыру (қайта сақтандыру) шарттарын бұзуға байланысты шығыстар шегерілген еңбек сіңірілген сыйлықақылардың таза сомасы;

СРОК – сыйлықақының резервтерге орташа коэффициенті;

СТ_t – қайта сақтандырушының үлесін есептемегенде және кері талап ету бойынша өтемді шегере отырып, $t-1$ дейінгі күні болған және мәлімделген шығын бойынша есепті кезеңде төленген сақтандыру төлемдері;

РШ_{t,t-1} – $t-1$ дейінгі күні болған және мәлімделген шығын бойынша есепті кезеңде төленген шығынды реттеу шығыстары;

СТ_{t,t-1} – қайта сақтандырушының үлесін есептемегенде және кері талап ету бойынша өтемді шегере отырып, $t-2$ дейінгі күні болған және мәлімделген шығын бойынша есепті кезеңде және өткен кезеңде төленген сақтандыру төлемдері;

РШ_{t,t-2} – $t-2$ дейінгі күні болған және мәлімделген шығын бойынша есепті кезеңде және алдыңғы кезеңде төленген шығынды реттеу шығыстары;

МРШР_t* – $t-1$ дейінгі күні болған және мәлімделген шығын бойынша есепті күнгі жағдай бойынша таза МРШР;

МРШР_t** – $t-2$ дейінгі күні болған және мәлімделген шығын бойынша есепті күнгі жағдай бойынша таза МРШР;

МРШР_{t-1} – есепті күннің алдындағы күнгі жағдай бойынша таза МРШР;

БМШР_{t-1} – есепті күннің алдындағы күнгі жағдай бойынша болған, бірақ мәлімделмеген шығынның таза резерві (бұдан әрі – БМШР);

МРШР_{t-2} – есепті күннің алдындағы екінші күнгі таза МРШР;

РПНУ_{t-2} – есепті күннің алдындағы екінші күнгі таза БМШР.

Осы коэффициентті есептеуді қызметін үш жылдан аз жүзеге асыратын сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымы жүргізбейді.»;

4-қосымша осы қаулыға 2-қосымшаға сәйкес редакцияда жазылсын;

5-қосымшада:

6-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

«6. Директорлар кеңесі белгілеген андеррайтерге арналған лимиттен (андеррайтинг бөлімшесі) жоғары жеке сақтандыру (қайта сақтандыру) шартын жасау туралы андеррайтингтік шешімді қабылдау андеррайтер (андеррайтинг бөлімшесі) берген ұсынымның және тәуекелдерді басқару бөлімінің қорытындысы негізінде жүзеге асырылады.

Сақтандыру ұйымы ішкі құжатта андеррайтингтік кеңестің лимитіне дейінгі сомалар үшін ең төменгі және ең жоғары шектерді белгілейді, андеррайтермен (андеррайтинг бөлімшесі) міндетті келісімді көздейді.

Андеррайтингтік шешімді қабылдау кезінде мынадай талаптар:

- 1) сақтандыру портфелінің жай-күйі;
- 2) сақтандыру объектісі жатқызылатын сақтандыру түрі бойынша шығындылық коэффициенттері;
- 3) сақтандырылушыға және сақтандыру объектісіне байланысты тәуекелдер;
- 4) актуарий және Қазақстан Республикасының сақтандыру және сақтандыру қызметі туралы заңнамасында белгіленген өзінің ұстап қалу лимиттерін сақтау;
- 5) андеррайтингтік шешімді қабылдауға әсер ететін өзге факторлар ескеріледі.»;

9 және 10-тармақтар мынадай редакцияда жазылсын:

«9. Ұйым мыналарды қамтитын сақтандыру ісін қалыптастырады:

- 1) сақтанушының (сақтандырылушының) сақтандыруға қол қойған, оның ішінде сақтанушының сақтандыру талаптарымен танысқаны және оның сақтандыру қағидаларының көшірмесін алғаны (егер сақтандыру (қайта сақтандыру) шарты қосылу шарты (сақтандыру полисі) нысанында жасалған болса) туралы мәліметтері сақтандыруға берілген өтініш.

Сақтанушының (сақтандырылушының) қолының болуы жөніндегі талап электрондық нысанда жасалған шарттарға қолданылмайды;

- 2) көлік құралдары иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін, тасымалдаушының жолаушылар алдындағы азаматтық-құқықтық

жауапкершілігін міндетті сақтандыру сыныптары бойынша жасалған шарттарды қоспағанда, сақтандыру (қайта сақтандыру) шарты бойынша андеррайтингтік шешім (немесе оның көшірмесі);

3) сақтанушының (сақтандырылушының, пайда алушының) және сюрвейердің андеррайтингтік шешімді қабылдау үшін ұсынған құжаттардың көшірмелері;

4) сақтандыру (қайта сақтандыру) шарты және (немесе) сақтандыру полисі және енгізілген өзгерістер;

5) жылжымалы және (немесе) жылжымайтын мүлікті сақтандыру (қайта сақтандыру) объектісінің жай-күйін мониторингтеу нәтижелері туралы жазбалар.

10. Электрондық нысанда жасалған сақтандыру (қайта сақтандыру) шарттары бойынша сақтандыру ісі электрондық нысанда қалыптастырылады.

Сақтандыру ісі қағаз жеткізгіште және (немесе) электрондық нысанда сақталады.»;

9-қосымшаның 3-тармағы мынадай редакцияда жазылсын:

«3. Активтер инвестициялық портфельді басқарушының басқаруына берілетін жағдайда, басқарма инвестициялық портфельді басқарушымен жасалған шартта:

1) инвестициялық портфельді басқарушының ұйымның инвестициялық саясатын мүлтіксіз орындауы;

2) тәуекелдерді мониторингтеу, оның ішінде стресс-тестілеу жүргізу үшін тиімді түрде ақпарат алмасу;

3) инвестициялық портфельді басқарушының инвестициялық портфельді басқару, қасақана іс-әрекеттер нәтижесінде ұйымға зиян келтіргені үшін жауапкершілік алу жөніндегі талаптардың көрсетілуін қамтамасыз етеді.».

2. Сақтандыру нарығы және актуарлық есеп айырысу департаменті Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен:

1) Заң департаментімен бірлесіп осы қаулыны Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде мемлекеттік тіркеуді;

2) осы қаулы ресми жарияланғаннан кейін оны Қазақстан Республикасы Қаржы нарығын реттеу және дамыту агенттігінің ресми интернет-ресурсында орналастыруды;

3) осы қаулы мемлекеттік тіркелгеннен кейін он жұмыс күні ішінде Заң департаментіне осы тармақтың 2) тармақшасында көзделген іс-шараның орындалуы туралы мәліметтерді ұсынуды қамтамасыз етсін.

3. Осы қаулының орындалуын бақылау Қазақстан Республикасының Қаржы нарығын реттеу және дамыту агенттігі Төрағасының жетекшілік ететін орынбасарына жүктелсін.

4. Осы қаулы алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі.

**Қазақстан Республикасының Қаржы нарығын реттеу және дамыту
агенттік Төрағасының м.а.**

**О.
Кизатов**

«КЕЛІСІЛДІ»

Қазақстан Республикасы
Стратегиялық жоспарлау және
реформалар агенттігінің
Ұлттық статистика бюросы

Қазақстан Республикасының
Қаржы нарығын реттеу және
дамыту агенттік Төрағасының м.а.
2023 жылғы 23 қаңтардағы
№ 1 Қаулыға
1-қосымша

Сақтандыру (қайта сақтандыру)
ұйымдары, Қазақстан Республикасының
бейрезидент-сақтандыру (қайта
сақтандыру) ұйымдарының филиалдары
үшін тәуекелдерді басқару және ішкі
бақылау жүйесін қалыптастыру
қағидаларына 3-қосымша

Нысан

Әкімшілік деректерді жинауға арналған нысан

Қайда ұсынылады: қаржы нарығы мен қаржы ұйымдарын реттеу, бақылау
және қадағалау жөніндегі уәкілетті органға

Әкімшілік деректер нысаны <https://www.gov.kz> интернет-ресурсына
орналастырылды

Тәуекелдер бойынша стресс-тестілеу

Әкімшілік деректер нысанының индексі: 1-STRESS-TEST

Кезеңділігі: тоқсан сайын

Есепті кезең: 20__ жылғы «__» _____ жағдай бойынша

Ақпаратты ұсынатын тұлғалар тобы: сақтандыру (қайта сақтандыру)
ұйымдары

Ұсыну мерзімі: тоқсан сайын, есепті тоқсаннан кейінгі айдың 15 (он
бесінші) жұмыс күнінен кешіктірмей

1-кесте

Баға тәуекелі бойынша стресс-тестілеу

№	Эмитенттің атауы	Бағалы қағаздың атауы	Халықаралық сәйкестендіру нөмірі (ISIN)	Қаржы құралының баланстық құны (мың теңгемен)
---	---------------------	--------------------------	--	--

1	2	3	4	5
1				
2				
3				
...				
1	Шығын жиынтығы			
2	Стресс-тестілеуден кейін төлем қабілеттілігі маржасының жеткіліктілік нормативі			
3	Стресс-тестілеуден кейін өтімділігі жоғары активтердің жеткіліктілік нормативі			

кестенің жалғасы:

Қаржы құралының ағымдағы құнының төмендеу сценарийі (мың теңгемен)			Қаржы құралының құны төмендеген кездегі шығын (мың теңгемен)		
20%-ға	30%-ға	40%-ға	20%-ға	30%-ға	40%-ға
6	7	8	9	10	11

Ескертпе:

1. 2-бағанда үлестік құралдар эмитентінің атауы көрсетіледі (Exchange Traded Funds (ETF) (Эксчейндж Трэдэд Фандс) акциялары, пайлары базалық активі болып табылатын акциялар, депозитарлық қолхаттар).

2. 3 және 4-бағандарда бағалы қағаздың атауы және оның халықаралық сәйкестендіру нөмірі (ISIN) көрсетіледі.

3. 5-бағанда есепті күнге қаржы құралының баланстық құны көрсетіледі.

4. 6, 7 және 8-бағандарда қаржы құралы тиісінше 20%-ға, 30%-ға және 40%-ға төмендеген кезде оның баланстық құны көрсетіледі.

5. 9, 10 және 11-бағандарда қаржы құралының баланстық құны мен оның болжамды төмендетілген құны арасындағы айырма көрсетіледі.

Стресс-тестілеуге түсініктеме

2-кесте

Пайыздық тәуекел бойынша стресс-тестілеу

№	Эмитенттің атауы	Қаржы құралының баланстық құны мың теңгемен (нақты)	Кірістілік мөлшерлемесі (нақты)	Кірістілік мөлшерлемесінің болжамды мәні (+1%)
1	2	3	4	5
1				
2				
3				
...				
1	Шығын жиынтығы			
2	Стресс-тестілеуден кейін төлем қабілеттілігі маржасының жеткіліктілік нормативі			
3	Стресс-тестілеуден кейін өтімділігі жоғары активтер қалдығының жеткіліктілік нормативі			

кестенің жалғасы:

(+1%) кірістілік мөлшерлемесі кезіндегі қаржы құралының болжамды құны	(+1%) кірістілік мөлшерлемесі кезіндегі шығын сомасы мың теңгемен
6	7

Ескертпе:

- 2-бағанда облигация эмитенттерінің атауы көрсетіледі.
- 3-бағанда бухгалтерлік баланстың мынадай баптары бойынша ескерілетін есепті күнге қаржы құралының баланстық құны көрсетіледі: «Өзгерістері пайданың немесе шығынның құрамында көрсетілетін әділ баға бойынша бағаланатын бағалы қағаздар» және «Сату үшін қолда бар бағалы қағаздар (құнсыздануға арналған резервтерді шегергенде)».

3. 4-бағанда есепті күнге облигация бойынша өтеуге кірістіліктің нақты мөлшерлемесі көрсетіледі.

4. 5-бағанда облигацияның кіріс мөлшерлемесін 1%-ға ұлғайту кезіндегі оның болжамды мәні көрсетіледі.

5. 7-бағанда облигацияның кіріс мөлшерлемесін ұлғайту кезіндегі шығын сомасының болжамды мәні көрсетіледі.

Стресс-тестілеуге түсініктеме

3-кесте

Валюталық тәуекел бойынша стресс-тестілеу

Шетел валютасының атауы	Осы шетел валютасына номинирленген активтер мен міндеттемелердің ағымдағы құны теңгемен		Теңгенің шетел валютасына қатысты төмендеу сценарийі		Теңгенің шетел валютасына қатысты нығаю сценарийі	
	Активтер	Міндеттемелер	Активтер	Міндеттемелер	Активтер	Міндеттемелер
1	2	3	4	5	6	7
USD						
EURO						
RUB						
Өзге валюталар						
Жиынтығы						

кестенің жалғасы:

Теңгенің шетел валютасына қатысты төмендеу сценарийі бойынша шығын (кіріс)		Теңгенің шетел валютасына қатысты нығаю сценарийі бойынша шығын (кіріс)		Теңгенің шетел валютасына қатысты төмендеу нәтижелері бойынша		Теңгенің шетел валютасына қатысты нығаю нәтижелері бойынша	
Активтер (2-4)	Міндеттемелер (3-5)	Активтер (2-6)	Міндеттемелер (3-7)	ТМН	ӨЖАН	ТМН	ӨЖАН
8	9	10	11	12	13	14	15

Ескертпе:

1. ТМН – стресс-тестілеуден кейін төлем қабілеттілігі маржасының жеткіліктілік нормативі;

ӨЖАН – стресс-тестілеуден кейін өтімділігі жоғары активтер қалдығының жеткіліктілік нормативі.

2. Стресс-тестілеуге сақтандыру ұйымының активтері мен міндеттемелері жатады.

3. Стресс-тестілеуді өткізуге арналған сценарий: USD, EURO – $\pm 20\%$; RUB – $\pm 10\%$; өзге валюталар – $\pm 10\%$.

4. 2 және 3-бағандарда есепті күнге осы шетел валютасында номинирленген активтер мен міндеттемелердің ағымдағы құны теңгемен көрсетіледі.

5. 4, 5, 6 және 7-бағандарда шетел валютасына қатысты теңгенің төмендеу және нығаю сценарийлері кезінде тиісінше активтер мен міндеттемелердің болжамды баланстық сомасы көрсетіледі.

6. 8, 9, 10 және 11-бағандарда шетел валютасына қатысты теңгенің төмендеуі мен нығаю сценарийі бойынша тиісінше (активтер мен міндеттемелердің нақты және болжамды мәндері арасындағы айырма) болжамды шығын (кіріс) көрсетіледі.

Стресс-тестілеуге түсініктеме

4.1-кесте

Сақтандыру қызметін жүзеге асыруға байланысты тәуекелдер бойынша стресс-тестілеу

№	Баптың атауы	Сақтандыру сыйлықақыларын жинауды тоқтата тұру сценарийі				
		Есепті тоқсанға	1-ші болжамды тоқсан	2-ші болжамды тоқсан	3-ші болжамды тоқсан	4-ші болжамды тоқсан
1	2	3	4	5	6	7
1	Салықтарды төлегеннен кейінгі таза пайданың (шығынның) жиынтығы (мың теңге)					
2						

	Төлем қабілеттілігі маржасының жеткіліктілік нормативі					
3	Өтімділігі жоғары активтер қалдығының жеткіліктілік нормативі					

Ескертпе:

1. Сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымының сақтандыру сыйлықақыларын жинауды тоқтата тұру бойынша стресс-тестілеуді жүргізу мақсатында сақтандыру бөлігі бойынша кірістердің болмауын және тұрақты шығыстар мен сақтандыру төлемдері бойынша шығыстардың сақталуын ескере отырып, қаржылық көрсеткіштер мен пруденциялық нормативтер мәндерінің өзгеру болжамын жүзеге асыру қажет.

2. Сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымының осы сценарийі бойынша есепті күнге портфельдегі бар сақтандыру (қайта сақтандыру) шарттары бойынша сақтандыру төлемдерін жүзеге асыруды (тиісінше олар бойынша сақтандыру төлемдерінің жаңа түсімдерінің болмауы) көздеу қажет.

3. Осы стресс-тестілеу бойынша нысан 4 (төрт) болжамды тоқсанға (тоқсан бойынша жыл) толтырылады.

Стресс-тестілеуге түсініктеме

4.2-кесте

№	Баптың атауы	Индекстеу мөлшерлемесінің өсуіне байланысты аннуитет шарттары бойынша орын алмаған шығындар резервінің ұлғаю сценарийі	
		Есепті күнге көрсеткіштің мәні	Стресс-тестілеуден кейінгі көрсеткіштің мәні
1	2	3	4
1	Сақтандыру төлемдерін индекстеу ставкасы		8,25%
2	Орын алмаған шығын резерві («Қызметкер еңбек (қызметтік) міндеттерін атқарған кезде оны жазатайым оқиғалардан міндетті сақтандыру туралы» Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес жасалған аннуитет шарттары бойынша)		
3	Төлем қабілеттілігі маржасының жеткіліктілік нормативі		

4 | Өтімділігі жоғары активтердің жеткіліктілік нормативі

Ескертпе:

1. «Қызметкер еңбек (қызметтік) міндеттерін атқарған кезде оны жазатайым оқиғалардан міндетті сақтандыру туралы» Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес жасалған аннуитет шарттары бойынша орын алмаған шығындар резервінің ұлғаю сценарийі индекстеу мөлшерлемесін 8,25% деңгейінде пайдаланған кезде есепті күнге есептеледі.

Кәсіби пайымға сүйене отырып, мөлшерлеменің 8,25% мәнінен елеулі ауытқулары кезінде актуарий негізделген баламалы мөлшерлемені ұсынады.

2. Стресс-тестілеу нысанына қызметкер еңбек (қызметтік) міндеттерін атқарған кезде оны жазатайым оқиғалардан міндетті сақтандыру шеңберінде жасалған қолданыстағы аннуитет шарттары бойынша есеп қоса беріледі (жаңа индекстеуді ескере отырып) (электрондық нысанда ұсынылады).

Стресс-тестілеуге түсініктеме

4.3-кесте

№	Баптың атауы	Есепті күнге нақты сома	Сақтандыру (қайта сақтандыру) шарттарын бұзу сценарийі:		
			10%	20%	30%
1	2	3	4	5	6
1	Қолданыстағы сақтандыру (қайта сақтандыру) шарттары бойынша сақтандыру сыйлықақылары				
2	Бұзылатын сақтандыру (қайта сақтандыру) шарттары бойынша комиссиялық сыйақы сомасы	X			
3	Шығын сомасының жиынтығы (1+2-тармақтар)	X			
4	Төлем қабілеттілігі маржасының жеткіліктілік нормативі				
5	Өтімділігі жоғары активтер қалдығының жеткіліктілік нормативі				

Ескертпе:

1. Сақтандыру шарттарын бұзу тәуекелі бойынша стресс-тестілеу сақтандыру (қайта сақтандыру) шарттарын бұзудың 10%-30% дейінгі сценарийін көздейді.

2. 4, 5 және 6-бағандарда Кесте баптарының болжамды мәндері көрсетіледі.

3. Стресс-тестілеу нысанының 2-бағаны бойынша бұзылған (сақтандыру сыйлықақысына теңбе-тең) сақтандыру (қайта сақтандыру) шарттары бойынша комиссиялық сыйақы сомасы көрсетіледі.

4. Пруденциалық нормативтердің болжамды мәндерін есептеу үшін, сақтандыру (қайта сақтандыру) шартын бұзуға байланысты шығыстардың сомасын және аталған шарттар бойынша комиссиялық сыйақыны төлеу шығыстарының сомасын ескеру қажет.

Стресс-тестілеуге түсіндірме

5.1-кесте

Кредиттік тәуекел бойынша стресс-тестілеу

№	Баптың атауы	Пруденциалық нормативтерді есептеу кезінде ескерілетін, қаржы құралдары, қайта сақтандырушылар бойынша рейтингтік бағасының төмендеу сценарийі		
		Есепті күнге нақты мәні	Болжамды мәні	Шығын/Айырмашылық
1	2	3	4	5
1	Активтерді сапасы мен өтімділігі бойынша жіктеу ескеріле отырып есептелген төлем қабілеттілігінің нақты маржасы, мың теңге			
2	Төлем қабілеттілігі маржасының ең төмен мөлшері			
3	Төлем қабілеттілігі маржасының жеткіліктілік нормативі			
4	Өтімділігі жоғары активтердің сомасы, мың теңге			
5	Өтімділігі жоғары активтердің жеткіліктілік нормативі			

Ескертпе:

1. Осы стресс-тестілеуді жүргізу үшін 1-тармаққа (one notch) (уан notch) пруденциалық нормативтерді есептеу кезінде ескерілетін, қаржы құралдарының, қайта сақтандырушылардың рейтингтік бағасының төмендеуін ескере отырып, сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымының төлем қабілеттілігі маржасының жеткіліктілік нормативін есептеуді және өтімділігі жоғары активтердің жеткіліктілік нормативін есептеуді (бұдан әрі - есептеу) жүзеге асыру қажет.

Рейтингтік бағаның төмендеуі Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 14794 болып тіркелген «Сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымының және сақтандыру тобының пруденциялық нормативтерінің және сақталуға міндетті өзге де нормалар мен лимиттердің нормативтік мәндерін және оларды есептеу әдістемелерін, сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымдары, сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымдарының немесе сақтандыру холдингтерінің еншілес ұйымдары сатып алатын заңды тұлғалардың акцияларына (жарғылық капиталдағы қатысу үлестеріне) қойылатын талаптарды, сақтандыру холдингтері сатып алатын халықаралық қаржы ұйымдары облигацияларының тізбесін, сақтандыру холдингтері сатып алатын облигациялар үшін талап етілетін ең төмен рейтингті және рейтингтік агенттіктердің тізбесін, сондай-ақ сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымдары сатып алатын қаржы құралдарының (акциялар мен жарғылық капиталына қатысу үлестерін қоспағанда) тізбесін белгілеу туралы» Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Басқармасының 2016 жылғы 26 желтоқсандағы № 304 қаулысына сәйкес рейтингтік бағалар бойынша талаптар қойылған есеп айырысу тармақтары бойынша жүзеге асырылады.

2. Төлем қабілеттілігінің нақты маржасы 1-тармаққа (one notch) (уан ноч) пруденциялық нормативтерді есептеу кезінде ескерілетін, қаржы құралдарының, қайта сақтандырушылардың рейтингтік бағасы төмендегеннен кейін капитал баптары және оларды сапасы мен өтімділігі бойынша жіктеу ескеріле отырып есептелген екі шаманың ең аз шамасы болып табылады.

3. Morningstar (Морнингстар) рейтингтік агенттігінің рейтингтік бағасы бар пай бойынша бағаны 1 жұлдызға азайту қажет.

4. Сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымының төлем қабілеттілігі маржасының ең төмен мөлшері қайта сақтандырушының төмендетілген рейтингтік бағасына немесе Қазақстан Республикасының резидент-қайта сақтандыру ұйымының алдыңғы есепті күнге төлем қабілеттілігі маржасының жеткіліктілік нормативі мәніне байланысты Қазақстан Республикасының резидент және бейрезидент – сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымдарына қолданыстағы сақтандыру шарттары бойынша қайта сақтандыруға берілетін (берілген) сыйлықақылардың сомасына ұлғайтылуға тиіс.

5. Пруденциялық нормативтерді есептеу кезінде ескерілетін, қаржы құралдарының, қайта сақтандырушылардың рейтингтік бағасының төмендеу тәуекелі бойынша стресс-тестілеуге түсіндірмелерде стресс-тестілеуді жүргізу

қорытындысы (пруденциялық нормативтердің нақты және болжамды мәндерінің арасындағы айырмашылық) бойынша шығындардың туындауының негізгі себебі көрсетіледі.

Стресс-тестілеуге түсіндірме

5.2-кесте

Сақтандыру сыныбының атауы	Қайта сақтандырушының төлемді уақтылы жүзеге асырмауы сценарийі					
	Сақтандыру шартының нөмірі	Сақ- та- ну- шы	Қайта сақтан- дырушы	Жауапкершілік ли- миті (сақтандыру сомасы)	Қайта сақтандырушы- ның жауапкершілік со- масы	Қайта сақтандырушының жауапкершілік сомасының 5%-ы
1	2	3	4	5	6	7
Шығындардың жиынтығы:						
Стресс-тестілеуден кейін төлем қабілеттілігі маржасының жеткіліктілік нормативі						
Стресс-тестілеуден кейін өтімділігі жоғары активтердің жеткіліктілік нормативі						

Ескертпе:

1. 1-6-бағандарында сақтандыру сомасы ең аз қайта сақтандыру шарты бойынша ақпарат көрсетіледі. Аталған қайта сақтандыру шарты бойынша қайта сақтандырушыға берілген жауапкершілік сомасы 5% мөлшерінде нөлге теңестіріледі.

2. Төлем қабілеттілігі маржасының жеткіліктілік нормативі және өтімділігі жоғары активтердің жеткіліктілік нормативі қайта сақтандырушының қайта сақтандыру шарты бойынша 5% мөлшеріндегі жауапкершілік сомасының шегерімі ескеріле отырып есептеледі.

Стресс-тестілеуге түсіндірме

5.3-кесте

Сақ- та- ну- шы- ның ата- уы	Дефолт ықтималдығы ескерілген сценарий (қайта сақтандыру ұйымы)						
	Сақтандыру шарты- ның (полисінің) және (немесе) қо- сымша келісімнің нөмірі	Қайта сақ- танды- рушы- ның атауы	Табыс таппаған сыйлықа- қылар- дың ре- зерві	Қайта сақ- тандыру- шының кредиттік рейтингі	Дефолт ықтимал- дығы кестесіне сәйкес дефолт ықтималдығы (PD)	Таңдалған сцена-рий бойынша шығын (EL) (теңге-мен)	Дефолт ықтималдығы (PD) ескерілген табыс таппаған сыйлықақы- лардың резерві
1	2	3	4	5	6	7 = 4*6	8 = 4+7
Жиынтығы:							
Стресс-тестілеуден кейін төлем қабілеттілігі маржасының жеткіліктілік нормативі							
Стресс-тестілеуден кейін өтімділігі жоғары активтердің жеткіліктілік нормативі							

Ескертпе:

1. Қайта сақтандырушының кредиттік тәуекелі бойынша есептеу қайта сақтандырушы рейтингісінің 1 санатқа төмендеуі арқылы Дефолт ықтималдығы (PD) кестесіне сәйкес жүзеге асырылады және тиісінше сақтандыру ұйымының пруденциялық нормативтерінің көрсеткіштеріне ықпал етуі мүмкін.

S&P, Fitch	Moody's	PD в %
AAA	Aaa	0
AA+	Aa1	0
AA	Aa2	0
AA-	Aa3	0
A+	A1	0
A	A2	0,06
A-	A3	0,1
BBB+	Baa1	0,14
BBB	Baa2	0,18
BBB-	Baa3	0,48
BB+	Ba1	0,76
BB	Ba2	1,06
BB-	Ba3	2,44
B+	B1	3,82
B	B2	5,2
B-	B3	10,07
CCC+	Caal	14,93
CCC	Caal2	19,79

CCC-	Сaa3	46,52
C	Ca	73,26
D	D	100

Стресс-тестілеуге түсіндірме

Атауы _____	Мекенжайы _____
Телефон _____	
Электрондық поштаның мекенжайы _____	

Бірінші басшы немесе стресс-тестілеуге қол қоюға уәкілетті адам

тегі, аты, әкесінің аты (бар болса) қолы, телефоны

Тәуекелдерді басқару жөніндегі бөлімшенің басшысы

тегі, аты, әкесінің аты (бар болса) қолы, телефоны

Күні 20__ жылғы «__» _____

Тәуекелдер бойынша стресс-тестілеу нысанына қосымша

Әкімшілік деректерді жинауға арналған нысанды жазып-толтыру бойынша түсіндірме

Тәуекелдер бойынша стресс-тестілеу (индекс – 1-STRESS-TEST, кезеңділік – тоқсан сайын)

1. Әкімшілік деректерді жинауға арналған нысанды жазып-толтыру бойынша осы түсіндіру (бұдан әрі – Түсіндіру) «Тәуекелдер бойынша стресс-тестілеу» әкімшілік деректерін жинауға арналған нысанды (бұдан әрі – Нысан) жазып-толтыру жөнінде бірыңғай талаптарды айқындайды.

2. Ұйым нысанды есепті кезең соңындағы жағдай бойынша тоқсан сайын жазып-толтырады.

3. «Жалпы сақтандыру» саласы бойынша қызметін жүзеге асыратын сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымдары Нысанның 1-3, 4.1, 4.3, 5.1-5.3-кетесін жазып-толтырады.

4. «Өмірді сақтандыру» саласы бойынша қызметін жүзеге асыратын сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымдары Нысанның 1-3, 4.1, 4.3, 5.1-кетесін жазып-толтырады.

5. Нысанды жазып-толтыру кезінде пайдаланылатын өлшем бірлігі теңгемен және пайыздармен (үтірден кейін екінші белгіге дейін) белгіленеді. 500 (бес жүз) теңгеден аз сома 0 (нөлге) дейін дөңгелектенеді, ал 500 (бес жүз) теңгеге тең және одан жоғары сома 1000 (бір мың) теңгеге дейін дөңгелектенеді.

6. Нысанға бірінші басшы немесе Нысанға қол қоюға уәкілетті адам, сондай-ақ тәуекелдерді басқару жөніндегі бөлімшенің басшысы қол қояды.

Қаулыға
2-қосымша

Сақтандыру (қайта сақтандыру)
ұйымдары, Қазақстан Республикасы
бейрезидент-сақтандыру(қайта
сақтандыру) ұйымдарының филиалдары
үшін тәуекелдерді басқару және ішкі
бақылау жүйесін қалыптастыру
қағидаларына 4-қосымша

Нысан

Әкімшілік деректерді жинауға арналған нысан

Қайда ұсынылады: қаржы нарығы мен қаржы ұйымдарын реттеу, бақылау
және қадағалау жөніндегі уәкілетті органға

Әкімшілік деректер нысаны <http://finreg.kz> интернет-ресурсына
орналастырылды

«өмірді сақтандыру» саласында Қызметін жүзеге асыратын сақтандыру
ұйымдарына арналған гәп-таладау

Әкімшілік деректер нысанының индексі: GAP-LI1

Кезеңділігі: тоқсан сайын

Есепті кезең: 20__ жылғы «__» _____ жағдай бойынша

Ақпаратты ұсынатын тұлғалар тобы: «өмірді сақтандыру» саласында
қызметін жүзеге асыратын сақтандыру ұйымдары

Ұсыну мерзімі: ай сайын, есепті тоқсаннан кейінгі айдың 15 (он бесінші)
жұмыс күнінен кешіктірмей

(сақтандыру ұйымының атауы)

(мың теңге)

Өтегенге дейінгі мерзім	1 ай- ға дей- ін	1 ай- дан 3 ай-	3- ай- дан 6 ай-	6 ай- дан 1 жы-	1жыл- дан 3 жыл- лға дейін	3- жыл- дан 5 жы-	5- жыл- дан 10 жы-	10 жыл- дан астам
-------------------------	------------------------------	-----------------------------	------------------------------	-----------------------------	--	-------------------------------	--------------------------------	----------------------------

			ға дей- ін	ға дей- ін	лға дей- ін		лға дей- ін	лға дей- ін	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Активтер								
1.1	Ақша - барлығы								
1.2	Салымдар - барлығы, оның ішінде:								
1.2.1	мынадай талаптардың біріне сәйкес келетін: күмәнді борыштар бойынша резервті шегергенде, Standard & Poor's (Стандарт энд Пурс) агенттігінің халықаралық шкаласы бойынша «BB-»-тен төмен емес ұзақ мерзімді кредиттік рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі немесе Standard & Poor's (Стандарт энд Пурс) ұлттық шкаласы бойынша «kzBB»-тен төмен емес рейтингтік бағасы немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар (негізгі борыштың және есептелген сыйақының сомаларын есептегенде); күмәнді борыштар бойынша резервті шегергенде Standard & Poor's (Стандарт энд Пурс) агенттігінің халықаралық шкаласы бойынша «A-»-тен төмен емес шетел валютасындағы ұзақ мерзімді кредиттік рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар бейрезидент-бас банктері резидент-еншілес банктер болып табылатын Қазақстан Республикасының екінші деңгейдегі банктеріндегі салымдар (негізгі борыштың және есептелген сыйақының сомаларын есептегенде)								
1.2.2	күмәнді борыштар бойынша резервті шегергенде, Standard & Poor's (Стандарт энд Пурс) агенттігінің халықаралық шкаласы бойынша «B»-дан «B+»-ке дейінгі ұзақ мерзімді рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі немесе Standard & Poor's (Стандарт энд Пурс) ұлттық шкаласы бойынша «kzB+»-тен «kzBB»-ке дейінгі рейтингтік бағасы бар Қазақстан Республикасының екінші деңгейдегі банктеріндегі салымдар (негізгі борыштың және есептелген сыйақының сомаларын есептегенде)								
1.3	Күмәнді борыштар бойынша резервті шегергенде, Қазақстан Республикасының Қаржы министрлігі және Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі шығарған Қазақстан Республикасының мемлекеттік бағалы қағаздары (оның ішінде шет мемлекеттердің заңнамасына сәйкес эмиссияланған)								
1.4	күмәнді борыштар бойынша резервті шегергенде, Қазақстан Республикасының жергілікті атқарушы органдары шығарған, Қазақстан Республикасының аумағында қызметін жүзеге асыратын қор биржасының ресми тізіміне енгізілген борыштық бағалы қағаздар (негізгі борыш пен есептелген сыйақы сомаларын есептегенде)								
1.5	қызметін Қазақстан Республикасының аумағында жүзеге асыратын қор биржасының ресми тізіміне кіретін Қазақстан Республикасының заңды тұлғаларының мемлекеттік емес бағалы қағаздары, оның ішінде:								

1.5.1	күмәнді борыштар бойынша резервті шегергенде, Standard & Poor's (стандарт энд Пурс) агенттігінің халықаралық шкаласы бойынша «BB»-тен төмен емес ұзақ-мерзімді кредиттік рейтингі немесе басқа рейтинг агенттіктерінің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі немесе Standard & Poor's (стандарт энд Пурс) ұлттық шкаласы бойынша «kzBB»-тен төмен емес рейтингтік бағасы немесе басқа рейтинг агенттіктерінің бірінің ұлттық шкаласы бойынша осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар эмитенттердің акциялары және осы акциялар базалық активі болып табылатын депозитарлық қолхаттар							
1.5.2	күмәнді борыштар бойынша резервті шегергенде, 1.4.1-жолда көрсетілген акцияларды қоспағанда, қазақстан қор биржасы индексінің өкілдік тізіміндегі эмитенттердің акциялары және осы акциялар базалық активі болып табылатын депозитарлық қолхаттар							
1.5.3	күмәнді борыштар бойынша резервті шегергенде, Standard & Poor's (Стандарт энд Пурс) агенттігінің халықаралық шкаласы бойынша "B"-тен «B+»-ке дейінгі ұзақ-мерзімді кредиттік рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі немесе Standard & Poor's (Стандарт энд Пурс) ұлттық шкаласы бойынша «kzB+»-тан «kzBB»-қа дейінгі рейтингтік бағасы немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің ұлттық шкаласы бойынша осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар эмитенттердің акциялары және осы акциялар базалық активі болып табылатын депозитарлық қолхаттар							
1.5.4	күмәнді борыштар бойынша резервті шегергенде, 1.4.1, 1.4.2 және 1.4.3-жолдарда көрсетілген акцияларды қоспағанда, Қазақстан Республикасының бағалы қағаздар нарығы туралы заңнамасына сәйкес шығарылған, Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 15175 болып тіркелген Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Басқармасының 2017 жылғы 27 наурыздағы № 54 қаулысымен бекітілген Эмитенттерге және олардың қор биржасында айналысқа жіберілетін (жіберілген) бағалы қағаздарына, сондай-ақ қор биржасы тізімінің жекелеген санаттарына қойылатын талаптарға (бұдан әрі - № 54 Талаптар) сәйкес айналысқа жіберілген акциялар және осы акциялар базалық активі болып табылатын депозитарлық қолхаттар							
1.5.5	күмәнді борыштар бойынша резервті шегергенде, Қазақстан Республикасының бағалы қағаздар нарығы туралы заңнамасына және Standard & Poor's (Стандарт энд Пурс) халықаралық шкаласы бойынша «BB»-тен төмен емес ұзақ мерзімді кредиттік рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі немесе Standard & Poor's (стандарт энд Пурс) ұлттық шкаласы бойынша «kzBB» төмен емес рейтингтік бағасы немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің ұлттық шкаласы бойынша осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар (эмитент) басқа мемлекеттердің заңнамасына сәйкес шығарылған борыштық бағалы қағаздар (негізгі борыш пен есептелген сыйақы сомаларын есептегенде)							

1.5.6	күмәнді борыштар бойынша резервті шегергенде, Қазақстан Республикасының бағалы қағаздар нарығы туралы заңнамасына және Standard & Poor's (Стандарт энд Пурс) халықаралық шкаласы бойынша «В»-дан «В+»-ке дейінгі ұзақ мерзімді кредиттік рейтингі немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі немесе Standard & Poor's (Стандарт энд Пурс) ұлттық шкаласы бойынша «kzB+»-тен «kzBB-»-ке дейінгі рейтингтік бағасы немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің ұлттық шкаласы бойынша осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар (эмитент) шет мемлекеттердің заңнамасына сәйкес шығарылған борыштық бағалы қағаздар (негізгі борыш пен есептелген сыйақы сомаларын есептегенде)							
1.5.7	күмәнді борыштар бойынша резервті шегергенде, 1.4.5 және 1.4.6-жолдарда көрсетілген борыштық бағалы қағаздарды қоспағанда, № 54 Талаптарға сәйкес қор биржасына айналысқа жіберілген борыштық бағалы қағаздар (негізгі борыш пен есептелген сыйақы сомаларын есептегенде)							
1.6	Күмәнді борыштар бойынша резервті шегергенде, «Сактандыру төлемдеріне кепілдік беру қоры» акционерлік қоғамының акциялары							
1.7	Күмәнді борыштар бойынша резервті шегергенде, Standard & Poor's (Стандарт энд Пурс) агенттігінің халықаралық шкаласы бойынша «В»-тен төмен емес тәуелсіз рейтингтік бағасы немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар шет мемлекеттердің орталық үкіметтері шығарған, мемлекеттік мәртебесі бар бағалы қағаздар							
1.8	Шетелдік ұйымдар шығарған мемлекеттік емес бағалы қағаздар:							
1.8.1	күмәнді борыштар бойынша резервті шегергенде, Standard & Poor's (Стандарт энд Пурс) агенттігінің «BBB-»-тен төмен емес халықаралық рейтингтік бағасы немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар эмитенттердің акциялары және осы акциялар базалық активі болып табылатын депозитарлық колхаттар;							
1.8.2	күмәнді борыштар бойынша резервті шегергенде, Standard & Poor's (Стандарт энд Пурс) агенттігінің «BBB-»-тен төмен емес халықаралық рейтингтік бағасы немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар борыштық бағалы қағаздар							
1.9	Тізбесі Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 14794 болып тіркелген, Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі Басқармасының 2016 жылғы 26 желтоқсандағы № 304 қаулысымен белгіленген Сактандыру (қайта сактандыру) ұйымының және сактандыру тобының пруденциялық нормативтерінің және сакталуға міндетті өзге де нормалар мен лимиттердің нормативтік мәндерінің және оларды есептеу әдісте-							

	месінің (бұдан әрі - Нормативтер) 39-тармағында айқындалған халықаралық қаржы ұйымдарының бағалы қағаздары								
1.10	Лондон бағалы металдар қауымдастығы (London Bullion Market Association) (Лондон буллан маркет ассосиэйшн) қабылдаған және осы қауымдастықтың құжаттарында «Лондон сапалы жеткізу» стандарты («London Good Delivery») («Лондон гуд деливери») ретінде белгіленген халықаралық сапа стандарттарына сәйкес келетін тазартылған бағалы металдар және металл депозиттер, оның ішінде Қазақстан Республикасының «Standard & Poor's» агенттігінің халықаралық шкаласы бойынша «АА»-дан төмен емес рейтингтік бағасы немесе басқа рейтингтік агенттіктердің бірінің осыған ұқсас деңгейдегі рейтингі бар бейрезидент банктеріндегі металл депозиттер								
1.11	Пайлар - барлығы, оның ішінде:								
1.11.1	күмәнді борыштар бойынша резервті шегергенде, Нормативтердің 38-бабының 23) тармақшасының талаптарына сәйкес келетін пайлар								
1.11.2	күмәнді борыштар бойынша резервті шегергенде, Нормативтердің 38-бабының 24) тармақшасының талаптарына сәйкес келетін пайлар								
1.11.3	күмәнді борыштар бойынша резервті шегергенде, ашық және аралық инвестициялық пай қорларының пайлары								
1.12	Нормативтердің 38-бабының 25), 26) тармақшасының талаптарына сәйкес келетін исламдық қаржыландыру құралдары								
1.13	Бағалы қағаздардың эмитенттеріне бағалы қағаздардың номиналдық құны бойынша қойылатын, бағалы қағаздар шығарылымының проспектісінде көзделген олардың айналыс мерзімінің (бағалы қағаздар шығарылымы проспектісінің талаптары бойынша мерзімі өтпеген) аяқталуына байланысты туындаған талаптар								
2	Баланс бойынша активтер								
3	Сақтандыру сыныптары бойынша міндеттемелер								
3.1	Өмірді сақтандыру								
3.2	Аннуитеттік сақтандыру								
3.3	Жазатайым оқиғалардан сақтандыру								
3.4	Ауырған жағдайдан сақтандыру								
4	Гэп көрсеткіші (1-жол - 3-жол)								
5	Гэп-тің активтердің пайызымен берілген көрсеткіші (4-жол/2-жол)								
6	Кумулятивтік гэп								
7	Активтердің пайызымен берілген кумулятивтік гэп (6-жол/2-жол)								

Ескертпе: әкімшілік деректер жинауға арналған нысанды толтыру бойынша түсіндірме осы нысанға қосымшада келтірілген.

Атауы _____

Мекенжайы _____

Телефоны _____

Электрондық почта мекенжайы _____

Бірінші басшы немесе оның гәп-талдауға қол қоюға уәкілетті тұлғасы _____

тегі, аты, әкесінің аты (ол бар болса), қолы, телефоны _____

Тәуекелдерді басқару бөлімшесінің басшысы _____

тегі, аты, әкесінің аты (ол бар болса), қолы, телефоны _____

Күні 20 ____ жылғы « ____ » _____